

Rozhovor s viceguvernérkou ČNB doc. Ing. Evou Zamrazilovou, CSc.

Vážená paní viceguvernérko, česká ekonomika se potýká již řadu měsíců s vysokou úrovní inflace. Kde spatřujete hlavní příčiny růstu životních nákladů v posledním období?

Jednou z hlavních příčin růstu životních nákladů je v poslední době nárůst cen energií a potravin ovlivněný válečným konfliktem na Ukrajině. Došlo ke zdražování komodit, jako jsou elektřina, plyn a benzín. To mělo druhotný dopad rovněž na růst nákladů na bydlení a dopravu, ceny potravin nevyjímaje.

Pokud se podíváme na poslední dekádu, tak je potřeba zmínit také růst cen nemovitostí zapříčiněný obdobím extrémně nízkých úrokových sazeb.

Jaké má ČNB k dispozici nástroje, jejichž prostřednictvím může ovlivňovat úroveň cenové hladiny? Jsou tyto nástroje podle Vašeho názoru efektivní?

Hlavním nástrojem jsou úrokové sazby. Ty se aktuálně nachází na nejvyšší úrovni od roku 1999, která tlumí domácí poptávkové tlaky. Brzdí růst korunových bankovních úvěrů pro domácnosti i firmy, což brzdí růst množství peněz v ekonomice. Reálné úrokové sazby při zohlednění výhledu inflace v ročním horizontu po řadě let vzrostly do zřetelně kladných úrovní.

Dalším nástrojem je kurz koruny. Měnové podmínky se v posledních měsících zpřísnily rovněž vlivem zhodnocení koruny vůči euru.

Jaká je Vaše predikce vývoje životních nákladů pro následující období?

Česká ekonomika čelí silným nákladovým inflačním tlakům, o něco méně pak i poptávkovým tlakům plynoucím z domácí ekonomiky. Síla zahraničních nákladových tlaků i problémy v dodavatelských řetězcích postupně polevují. Vzhledem k mírně zimě a postupné diverzifikaci dodávek došlo navíc k poklesu cen plynu a elektřiny na energetických trzích na úroveň pozorované před zahájením ruské invaze na Ukrajinu. Tento pokles se ale ve spotřebitelských cenách projeví až se zpožděním.

Meziroční inflace byla v lednu 17,5 %, v únoru klesla na 16,7 %. V následujících měsících bude inflace dále klesat a na jednociferné hodnoty se dostane ve druhé polovině roku. V příštím roce by měla inflace klesnout do blízkosti 2 % cíle.

V posledních dnech se velmi bouřlivě diskutuje o rozsahu valorizace vyplácených důchodů. Podle jakých principů by důchody měly být podle Vašeho názoru valorizovány?

To je navýsost politická otázka, do které bych nerada z pozice centrální banky zasahovala. Důchodový systém ale má zásadní problém, a tím je jeho dlouhodobá neudržitelnost. Od roku 2030 začnou do důchodu odcházet generace tzv. „husákových dětí“ a postupně se ze současného stavu, kdy na jednoho důchodce pracují tři lidé, dostaneme do stavu dvou pracujících na jednoho důchodce. A je na politické reprezentaci, aby našla prostředky na tyto výdaje. Pravděpodobně se zde bavíme o kombinaci posunutí věku odchodu do důchodu, úpravě náhradového poměru, rychlejšímu návratu matek z rodičovské dovolené (která je mimochodem u nás jednou z nejdelších v rámci EU), případně zapojení vyšších daňových příjmů, tak jako je to v jiných státech EU.

Vážená paní viceguvernérko, děkuji Vám za rozhovor.

Rozhovor vedl: Ladislav Průša